

Мовно-літературна освітня галузь

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

Типова освітня програма: освітні компоненти, можливості, очікувані результати

Найпривабливішим фактором, за сприяння якого багато українських учителів стали прихильниками нової української школи, є ідея педагогічної свободи. Справді, концепція НУШ пропонує педагогу звільнитися від застарілих догм і реалізувати себе як творчу, вільну особистість. Але педагогічна свобода не є цариною волюнтаризму, в основі її лежать принципи розумного усвідомлення мети власної діяльності, а саме те, яким шляхом педагог намагається дійти до реалізації державних стандартів – «вимог до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувача загальної середньої освіти відповідного рівня». Починаючи роботу в 5 класі НУШ, учитель має вивчити чинні документи, які є дороговказом у практичній роботі.

Основний з документів – **Закон «Про освіту»** 2017 року. Закон визначає засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності, називає нові види освіти в Україні (формальна, неформальна та інформальна), форми здобуття освіти (інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві)). Кожен вид і форма освіти вимагає від учителя НУШ пошуку методичних інновацій, того, як учити.

Закон «Про освіту» формулює в статті 12: «Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і

Світковська Світлана Андріївна, старший викладач кафедри методики викладання і змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», завідувач сектору української мови і літератури, зарубіжної літератури, тренер НУШ

Юрченко Тетяна Валеріївна, методист лабораторії мовно-літературної освіти кафедри методики викладання і змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», тренер НУШ

<https://bdschool5.at.ua/NuSH/006.jpg>

Закон України «Про освіту»

Закон України «Про повну загальну середню освіту» Основні новації для учнів

РІВНИЙ ДОСТУП ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

- ✓ ЗАРАХУВАННЯ ДО ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ БЕЗ КОНКУРСУ
- ✓ ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА
- ✓ ТЕРИТОРІАЛЬНА ДОСТУПНІСТЬ
- ✓ НАВЧАННЯ ПРИ ЛІКАРНЯХ

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності». Для досягнення цієї мети розроблено новий [Державний стандарт базової середньої освіти](#) (постанова Кабінету Міністрів від 30 вересня 2020 р. № 898), опанувати який починають учителі 5 класів НУШ. У Держстандарті вимоги до обов'язкових результатів навчання пов'язані з компетентнісним підходом: визначені ключові компетентності, наскрізні вміння для кожної компетентності, названі освітні галузі й мета для кожної з них, зокрема для мовно-літературної галузі – це «розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти, зокрема класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), здатні спілкуватися мовами корінних народів і національних меншин, іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень». У Держстандарті висвітлено компетентнісний потенціал та вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів. Частиною стандарту є [базовий навчальний план](#).

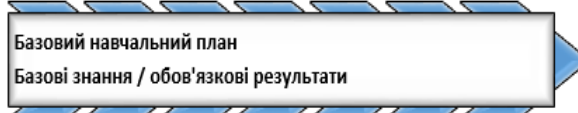
На основі базового навчального плану створюються освітні програми навчального закладу (I-III ступінь) та навчальні програми (5-9 класи).

Ці програми відображають усі його можливості для реалізації концепції НУШ, що спрямована на особистісно орієнтовану модель навчання. Єдина [типова освітня програма](#) застосовується як у закладах загальної середньої освіти із навчанням

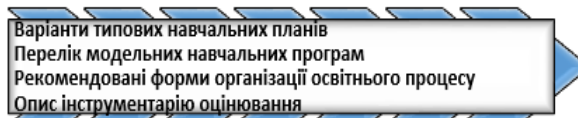
ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ

Державний стандарт базової середньої освіти

Типова освітня програма

Модельна навчальна програма

Навчально-методичне забезпечення

<https://cutt.ly/BZPvD0o>

[Типова освітня програма](#) – комплекс освітніх компонентів, які забезпечують досягнення учнями [типова освітня програма](#) – документ, що містить [результатів навчання](#), визначених [Державним стандартом](#) (стандартом спеціалізованої освіти) для [відповідного рівня повної загальної середньої освіти](#).

Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти

Мовно-літературна освітня галузь

українською мовою, так і в закладах загальної середньої освіти, у яких є класи (групи) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою, та закладів загальної середньої освіти, у яких є класи (групи) з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини.

Кожен заклад освіти може розробити та використовувати в освітній діяльності **власну освітню програму**. Вона може бути розроблена окремо для кожного рівня (циклу) повної загальної середньої освіти, або ж бути наскрізною, розробленою для декількох рівнів освіти. Відповідне рішення приймає педагогічна рада закладу освіти (<https://cutt.ly/uZdfh2N>).

Обов'язкові компоненти освітньої програми навчального закладу:

- модельні навчальні програми;
- навчальні програми предметів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом базової середньої освіти та/або відповідними модельними навчальними програмами, затверджені рішенням педради.

Питання навчального навантаження учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти регулюється [Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти](#)

Розподіл навчального навантаження здійснено в Державному стандарті за **9 освітніми галузями** та роками навчання. Педагоги отримують повну академічну свободу – учителі самі обирають предмети та інтегровані курси з урахуванням інтересів учнів.

Якщо говорити про базову середню освіту, першим класом якої є п'ятий, то особливу увагу в освітньому процесі буде приділено вивченню державної мови для створення бази свідомого самовизначення учня/учениці як особистості, члена сім'ї, нації

Творення типової освітньої програми

Варіант А: Предмет 1, Предмет 2, Предмет 3, Предмет 4

Варіант В: Предмет 1, Інтегрований курс 1 (предмет 1 + предмет 2), Предмет 4

Варіант С: Інтегрований курс 2 (предмет 1 + інтегрований курс 1), Предмет 4

Варіант D: Інтегрований курс (перетин Галузь 1 та Галузь 2)

Ваш варіант: ?

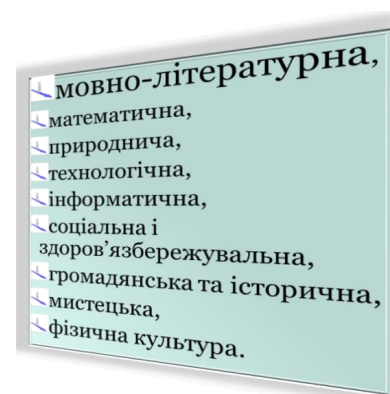
Розробка освітньої програми школи

1. Створення робочої групи
Учасники: директор, заступник директора, педагогічна рада
2. Аналіз результатів самооцінювання закладу
3. Вивчення нормативної бази
4. Обрання шляху розроблення освітньої програми на основі:
 - типової освітньої програми
 - метилової освітньої програми
 - Державного стандарту
5. Розроблення проєкту освітньої програми
6. Схвалення проєкту освітньої програми педагогічною радою
7. Затвердження освітньої програми наказом керівника

* Якщо освітню програму розроблено на основі Державного стандарту, вона має пройти експертизу Державної служби якості освіти України

Canada SURGE

САНІТАРНИЙ РЕГЛАМЕНТ для закладів загальної середньої освіти

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

і суспільства, здатність терпимо і з розумінням ставитися до різноманіття світу і людей. Перший цикл (навчання в 5-6 класах) буде пробуджувати і підтримувати інтерес до сфер знань і діяльності, передбачених навчальною програмою. У другому циклі базової середньої освіти інші завдання: навчання буде здебільшого предметним. Частина часу буде відведена на предмети за вибором.

Робочу навчальну програму з предмета викладання (української мови та літератури, зарубіжної літератури) вчитель може створювати самостійно на основі типової (модельної) навчальної програми чи на основі Державного стандарту.

Крім того, кожен навчальний заклад може застосувати й робочу навчальну програму, що розроблена не на основі модельних навчальних програм, зокрема з української мови й літератури чи з зарубіжної літератури. У такому випадку робоча програма має пройти експертизу. Розгляд розроблених закладами освіти програм здійснюватиметься Державною службою якості освіти (Наказ МОН № 520 від 03.06.2022 року).

Модельні та навчальні програми освітньої галузі: компетентнісний потенціал

Поданий у Типовій освітній програмі перелік **модельних навчальних програм** є базовим і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами, які у встановленому законодавством порядку мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Перш ніж скласти навчальну (робочу) програму на основі модельної, учитель має усвідомити різницю між різними видами програм.

Державний стандарт містить 11 ключових компетентностей Нової української школи

1. Вільне володіння державною мовою.
2. Здатність спілкуватись рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами.
3. Математична компетентність.
4. Компетентності в галузі природничих наук, техніки та технологій.
5. Інноваційність.
6. Екологічна компетентність.
7. Інформаційно-комунікаційна компетентність.
8. Навчання впродовж життя.
9. Громадянські та соціальні компетентності.
10. Культурна компетентність.
11. Підприємливість та фінансова грамотність.

Про затвердження Порядку проведення експертизи та затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм

Мовно-літературна освітня галузь

Модельна навчальна програма – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета (інтегрованого курсу) та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі у порядку, визначеному законодавством.

Модельна навчальна програма містить такі обов'язкові структурні компоненти:

Вступна частина – визначено основні положення щодо ролі та значення навчального предмета (інтегрованого курсу) в системі загальної середньої освіти (його мету, завдання, принципи, на яких ґрунтується програма, пріоритети викладання предмета, структуру предмета, напрями реалізації цієї програми та особливості організації освітнього процесу з цього навчального предмета (інтегрованого курсу).

Основна частина – викладено орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів за роками навчання, пропонується зміст навчального предмета (інтегрованого курсу) та види навчальної діяльності учнів.

Прикінцева частина (за потреби) – можуть бути запропоновані орієнтовні форми проведення оцінювання результатів навчання, використання засобів навчання, додаткові компоненти тощо.

Ця програма не зазначає кількості годин на вивчення, тому кожен заклад освіти зможе реалізувати своє право академічної свободи при її модифікуванні та перетворенні модельної навчальної програми на навчальну (робочу) програму та календарно-тематичне планування за нею.

<https://cutt.ly/NZhGpJf>

<https://cutt.ly/ZZOB3r7>

<https://cdn.abo.media/upload/article/res/770-430/gsjzymfgjjbv3yub2vd.jpg>

УЧИТЕЛЬ ОТРИМАЄ РЕАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СВОБОДИ

Формувати програму на основі Державного стандарту

Розробляти власну систему оцінювання та мотивації учнів (з таблицею переведення у 12-бальну шкалу)

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

Кожен навчальний заклад може розробляти навчальні програми предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами, спираючись на модельні навчальні програми, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

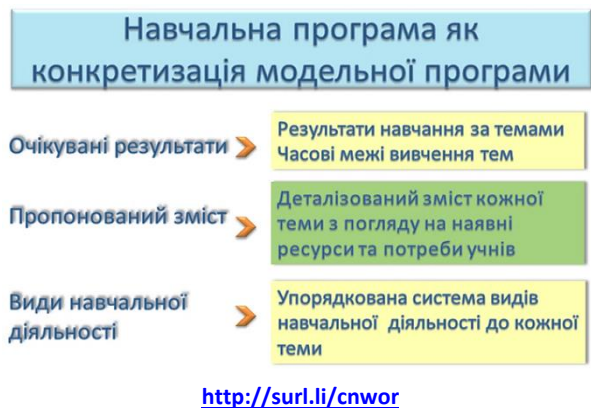
Навчальна (або робоча **навчальна**) програма – документ, що визначає послідовність досягнення результатів навчання учнів із навчального предмета (інтегрованого курсу), опис його змісту та видів навчальної діяльності учнів із зазначенням орієнтовної кількості годин, необхідних на їх провадження (*Із Закону України «Про освіту»*).

Отже, модельна навчальна програма не вказує порядку вивчення тем, кількості годин на тему, інструментарію вчителя. Модельна навчальна програма не деталізує змісту й лише рекомендує певні види навчальної діяльності.

Навчальна програма визначає час, відведений на вивчення кожної теми, у деталях подає зміст теми відповідно до освітніх потреб учнів конкретного класу, наявних ресурсів, продуману систему видів навчальної діяльності для кожної теми.

Навчальна програма має містити такі обов'язкові структурні компоненти:

- Пояснювальна записка, у якій визначено роль та значення предмета або інтегрованого курсу: його мету, завдання, принципи, пріоритети викладання, структуру, шляхи реалізації програми та особливості організації освітнього процесу.
- Орієнтовна послідовність досягнення очікуваних результатів навчання за роками навчання, пропонувані зміст предмета або інтегрованого курсу,

Критерії оцінювання **визначаються вчителем** із поступовим залученням учнів до цього процесу.

Орієнтирами для визначення критеріїв є

- вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів, визначених **Держстандартом**,
- очікувані результати, зазначені в **освітній програмі закладу загальної середньої освіти**.

Мовно-літературна освітня галузь

види навчальної діяльності (репродуктивні, пізнавально-пошукові, творчі).

- Форми оцінювання результатів навчання, використання засобів навчання, додаткові компоненти тощо (за потреби).

Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти.

Як створити власну навчальну програму?

- Обрати модельну навчальну програму мовно-літературної освітньої галузі.
- Обрати підручник відповідно до модельної навчальної програми (у підручнику пропонується певний порядок тем).
- Перечитати вимоги Державного стандарту з предмета.
- Підрахувати, скільки всього годин виділено на предмет згідно з навчальним планом школи.
- Визначити порядок вивчення тем для класу чи паралелі.
- Розподілити години на теми (врахувати особливості класу, ступень навченості неможливо відразу у 5 класі, отже, кількість відведених годин може змінюватися, а календарно-тематичне планування корегуватися протягом семестру).

Для навчання в 5 класі пропонуються модельні навчальні програми з предметів «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжна літератури).

[Програми розміщені на офіційному сайті МОН України.](#)

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НУШ: ПЕДАГОГІКА СИЛЬНИХ СТОРІН

- Визначення рівня вмінь**
аналізує особистісний розвиток та навчальні успіхи на різних етапах навчання
- Надання цінності навчанню**
допомагає вести вперед, розуміти цілі навчання
- Формування рефлексивного ставлення до власних помилок**
розуміння їх як невід'ємних етапів на шляху досягнення успіху

Позитивний, індивідуальний зворотний зв'язок підтримує почуття власної гідності та впевненість у собі

Розуміння себе як учня, самоефективність самопізнання, сприяє оптимальному темпу здобуття освіти учнів

ВИДИ ОЦІНЮВАННЯ

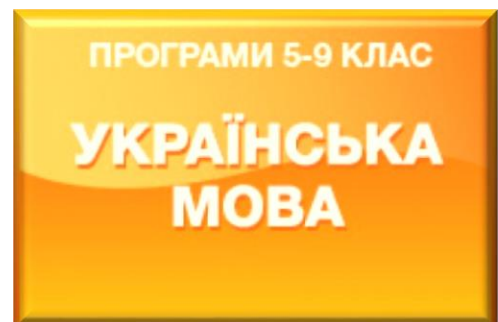
- ФОРМУВАЛЬНЕ**
Грунтується на поставлених цілях. Забезпечує зв'язок навчання з майбутнім
- ПІДСУМКОВЕ**
Проводиться після вивчення модуля, його закінчення. Це звіт за навчальний рік, орієнтований на минуле

- Формувальне оцінювання дає можливість вчителю корегувати освітній процес на різних етапах, а учневі – усвідомити відповідальність за своє навчання
- Якщо учню або учениці дуже складно дається якась робота, доцільно запропонувати легше завдання, аби оцінити й підтримати зусилля
- Оцінка діяльності учнів має бути позитивною

Навчальна програма: що має робити вчитель

- Вивчення каталогу модельних програм освітньої галузі: можливості інтегрованих курсів, традиційне вивчення за предметами.
- Вибір модельної програми, яка стане основою для навчальної програми: відповідність стандарту, привабливість змісту, зрозумілість та доступність пропонує видів навчальної діяльності;
- Узгодження потреб навчального часу: пропонується, мінімальна, максимальна кількість годин на вивчення.
- Внесення пропозиції шкільній команді. Прийняття рішення щодо реалізації освітньої галузі

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» (авт. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.).

Цикл: адаптаційний, 5-6 класи.

Кількість годин: рекомендовано
4 год. на тиждень.

У вступній частині програми зазначено, що «Принциповою відмінністю програми є зміна пріоритетів у формуванні змісту, структури й результатів. Вивчення української мови як шкільного предмета передбачає не лише засвоєння системи знань теорії мови, формування вмінь і навичок, що становлять інструментальну основу компетентності, а передусім особистісний розвиток учня, набуття духовно-морального досвіду, важливого для становлення громадянина і входження його в соціум» (Голуб, Горошкіна, 2020). Для кращого процесу організації й структурування навчального матеріалу автори витримали рівновагу інформаційної й розвивальної функцій. Концентрично-спіральна структура програми забезпечує поступове розширення й поглиблення мовних знань, системне, а не епізодичне набуття пізнавального досвіду.

Підручники до програми:

1. «Українська мова» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.).

«Цей підручник переконує, що найкращий спосіб порозуміння, самопрезентації, поліпшення стосунків – це спілкування. Працюючи з ним, ви зрозумієте, що вивчати правила потрібно не заради оцінки на уроці, а для саморозвитку, для взаємодії з людьми, для того, щоб стати компетентними мовцями, цікавими і бажаними співрозмовниками/співрозмовницями, свідомими носіями державної мови...»

Календарне планування
<http://yakistosviti.com.ua/uk/Ukrayinska-mova-2021#pdf-2>

<https://cutt.ly/aXixw90>

<https://youtu.be/5XHWqkrnmBQ>

Мовно-літературна освітня галузь

2. [“Українська мова” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Ворон А. А., Солопенко В. А.\).](#)

Календарне планування
<https://cutt.ly/DXREatW>

3. [“Українська мова” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Літвінова І. М.\).](#)

Підручник складається з п'яти розділів. Аби набуті знання виходили за межі класу та створювали у житті здобувачів освіти якісний українськомовний простір, тексти вправ у кожному розділі підручника об'єднані цікавою темою: щастя, хобі, спорт, екологія, цінність часу, етикет тощо. Частина вправ має інтернет-підтримку: послухати або подивитися запропонований для роботи матеріал можливо через QR-коди.

4. [“Українська мова” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Онатій А. В., Ткачук Т. П.\).](#)

Безкоштовний інтерактивний додаток за покликанням

https://edodatok.com/books/6729-4_ukr-mova5/

Календарне планування
<http://surl.li/ctekg>

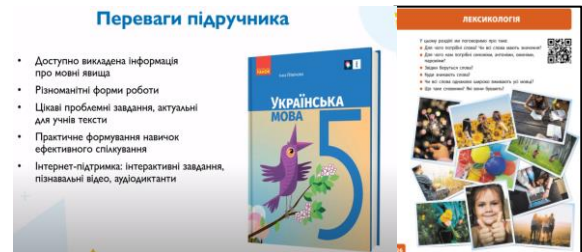
5. [“Українська мова” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Панчук Г. Д., Близнюк Б. Б., Приведа О. Б.\).](#)

Календарне планування I частина
<http://surl.li/bqhka>

Календарне планування II частина
<http://surl.li/bqhke>

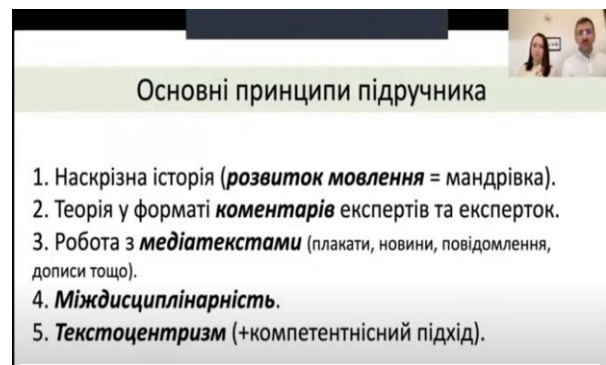
<https://youtu.be/BpVJ8IyaSVU>

<https://youtu.be/18fL6-ly3MY>

Інтернет-підтримка

<https://youtu.be/uF0sVbHLkm4>

<https://youtu.be/9jZM>

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

6. [“Українська мова” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Семенов О.М., Дятленко Т.І., Білясник М.Д., Волницька В.В.\).](#)

Презентація підручника

<https://cutt.ly/jXgUIHO>,
https://youtu.be/oOn3Nz_C1oA

Переглянути підручник

<https://cutt.ly/gXgUBgR>

Календарне планування

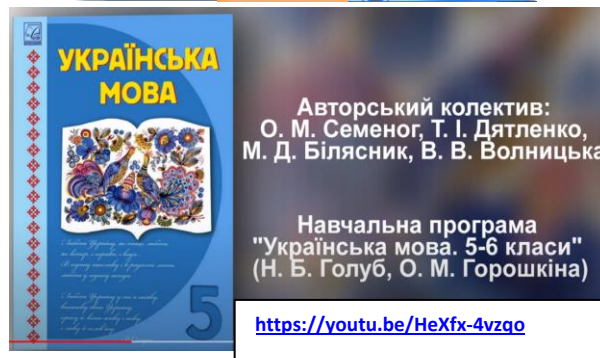
<http://surl.li/csetw>

План-конспекти уроків <http://surl.li/csetx>

Діагностувальні роботи <http://surl.li/cseub>

Відгуки вчителів пілотних шкіл

<http://surl.li/csets>

[Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» \(авт. Заболотний О.В., Заболотний В.В. та ін.\).](#)

Цикл: адаптаційний, 5-6 класи.

Кількість годин: рекомендовано 4 год. на тиждень.

Пропонована навчальна програма:

- ґрунтується на засадах цінностей українського народу, особистісно зорієнтованого, компетентнісного, аксіологічного, діяльнісного, інтегративного підходів;
- передбачає реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання в мовно-літературній освітній галузі;
- ураховує наступність між циклами навчання;
- орієнтується на компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі.

Підручники до програми:

1. [“Українська мова” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Авраменко О. М.\).](#)

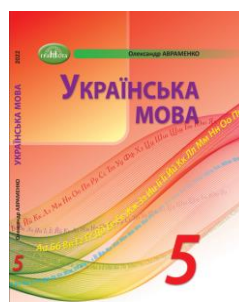
«... Вивчення української мови - це цікава мандрівка, у якій будуть труднощі й перемоги, що допоможуть вам стати грамотними громадянами та громадянками нашої Батьківщини. Успіхів вам! З повагою — автор»

<https://cutt.ly/jXiQhV1>

https://youtu.be/7KEL_cv9IL4

<https://youtu.be/JDMeVsl6D3c>

Мовно-літературна освітня галузь

Підручник чітко структурований. Його зміст розподілено за розділами, темами, параграфами послідовно щодо модельної навчальної програми.

Кожний параграф має:

- вправу для спостереження над мовним матеріалом;
- теоретичну частину з правилами, прикладами й поясненнями;
- усну вправу, яку треба виконати колективно;
- письмову вправу, яку треба виконати індивідуально або колективно;
- завдання в тестовій формі;
- творчу вправу (завдання підвищеної складності);
- рубрику «Культура слова», яка навчає правильно добирати й наголошувати слова;
- вправу для виконання вдома.

[2. “Українська мова” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Гапон Л. О., Грабовська О. М., Петришина О. І., Підручник О. П.\).](#)

Вправи, завдання і тексти, запропоновані в підручнику, покликані сформуванню любові до рідної землі, шанобливого ставлення до людей; природи, вони спонукають дбати про власне здоров'я, оберігати довкілля, приймати виважені рішення, злагоджено працювати в команді.

[3. “Українська мова” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Глазова О. П.\).](#)

«Мета підручника з мови – не лише дати мовні й мовленнєві знання, а й сформувати компетентності, які допоможуть вам стати незалежними, успішними та щасливими.»

[4. “Українська мова” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Заболотний О.В., Заболотний В.В.\).](#)

Підручник передбачає варіативність способів організації навчально-пізнавальної і проєктно-дослідницької діяльності учнів на уроках: колективна, групова, парна або самостійна робота. Матеріал рубрики «Культура мовлення»

5. Прочитайте словникову статтю та виконайте завдання.

СУРЖИК, -у, чол.

1. Суміш зерна пшениці й жита, жита і ячменю, ячменю й вівса і т. ін.; борошно з такої суміші: *Сієв пшеницю, а зібрав суржик* (К. Гордієнко).

2. *перен., розм.* Елементи двох або кількох мов, об'єднані штучно, без додержання норм літературної мови; нечиста мова: *Експедиція зупинилася в хаті вдови Василяни. Господиня говорить тільки українською мовою, її дочка — уже суржиком* (П. Панч).

А. Доведіть, що слово *суржик* не омонім, а багатозначне слово (*усно*).

Б. Напишіть допис (для соціальної мережі) з порадами, як боротися із суржиком. Наведіть у ньому приклади заміни суржикових слів на літературні.

Культура слова

- Запам'ятайте правильний варіант слововживання.

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
на рахунок цього	щодо цього
я рахую, що ...	я вважаю, що ...
видано за рахунок...	видано коштом ...

Орієнтовні календарно-тематичні плани <https://cutt.ly/1XWKKys>

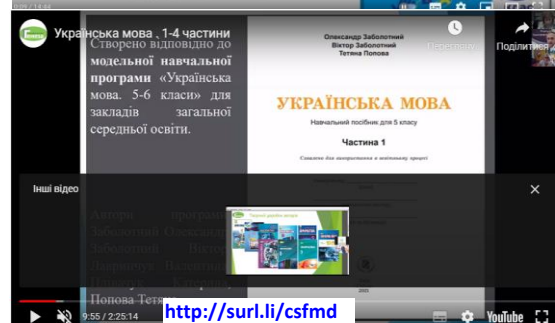
<https://youtu.be/ROQd861qWiQ>

https://youtu.be/JA_oF6c9Z2

Видавничий дім "Освіта", 2022

Презентація концепції підручника

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

сприятиме формуванню в учнів навичок нормативного мовлення, мовного етикету, розширенню словникового запасу.

Календарне планування <http://surl.li/csflv>
Дидактичні матеріали <http://surl.li/csflv>

5. «Українська мова» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Ющук І. П.).

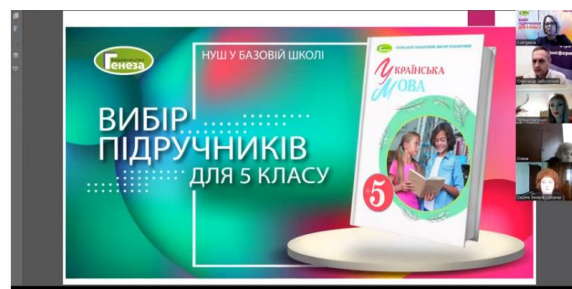
Теоретичний матеріал підручника добре збалансовано як щодо теоретичного матеріалу, так і щодо практичної частини. Рубрика «Мовні цікавинки» містить цікаву і корисну довідкову інформацію. Після кожної теми вміщено запитання для самоперевірки. Рубрика «Щоденник» і завдання до нього допомагають краще засвоювати розмовну мову й удосконалювати її. Після кожного розділу вміщено тести для перевірки засвоєння учнями та ученицями вивченого матеріалу. Безкоштовний інтерактивний додаток за покликанням

https://edodatok.com/books/3524-8_ukr-mova5/

[Модельна навчальна програма «Українська мова для класів з навчанням молдовською мовою. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти \(авт. Світковська С. А., Верготі Л. Т., Ткаченко С. І., Цимбал Т. В.\).](#)

рекомендована наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

У програмі визначено вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти на рівні базової середньої освіти на основі компетентнісного підходу, загальний обсяг їх навчального навантаження.

Вебінар "Українська мова" https://youtu.be/7KEL_cv9IL4?t=20

<https://youtu.be/VGBFyKHnSyE>

Зміст програми визначають предметний і метапредметний компоненти.

Основною метою курсу української мови в загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням молдовською мовою є формування комунікативно повноцінної особистості в умовах романо-слов'янського білінгвізму.

Орієнтовні види робіт

- ✓ написання вільного есе «Молдовани й українці: різні мови, одна віра, одна земля»;
- ✓ розігрування діалогу про єдність із рідною природою в різні пори року з використанням синонімів, антонімів, паронімів, слів у переносному значенні;
- ✓ доповнення реплік діалогу фразеологізмами;
- ✓ складання пам'ятки «Від чого залежить грамотність людини» із використанням вивчених орфограм;
- ✓ створення хмарок слів «Способи словотворення»;
- ✓ переклад тексту з молдовської мови на українську із використанням фразеологізмів;
- ✓ збагачення словникового запасу.

Мовно-літературна освітня галузь

Метою базового курсу вивчення української мови закладів загальної середньої освіти з навчанням молдовською мовою є розвиток особистості засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативних компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі.

З огляду на сформульовану мету, враховуючи вимогу Державного стандарту базової середньої освіти та геополітичні умови неспорідненого білінгвізму, ставляться завдання :

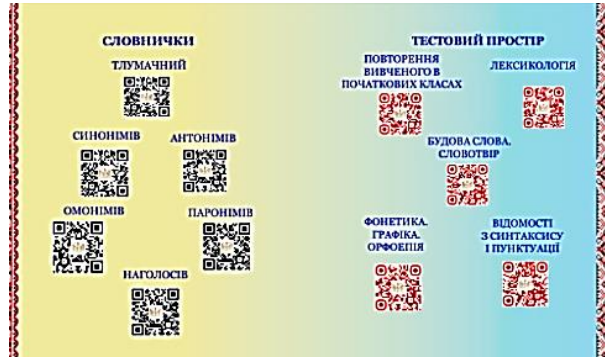
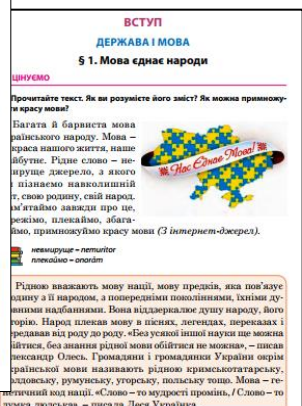
- визначення основних граматичних рис, що складають систему відмінностей граматичної будови синтетичної української та аналітичної молдовської мов;
- збагачення й активізація словникового запасу, формування орфоепічних, граматичних, лексичних, пунктуаційних та стилістичних умінь;
- розвиток навичок мовлення, умінь спілкуватися українською мовою у повсякденному житті залежно від ситуації.;
- використання компаративістських романослов'янських підходів.

Підручник до програми:

[«Українська мова» підручник для 5 класу з навчанням молдовською мовою закладів загальної середньої освіти \(з аудіосупроводом\) \(авт. Свінтковська С. А., Михайловська Н. А., Левинська М. В., Мельниченко Т. М.\).](#)

[Інтегрований мовно-літературний курс \(українська мова, українська та зарубіжна літератури\). 5-6 класи \(авт. Старагіна І.П., Панченков А.О. та ін\).](#)

Рекомендовано наказом Міністерства освіти і науки України від 29.09.2021 № 1031.

https://osvita.ua/doc/images/news/847/84783/80_1_i.png

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

Відповідно до поставленої мети програми передбачено виконання таких завдань:

- формувати гуманістичний світогляд, ціннісне ставлення до української мови як державної мови України й чинника національної самоідентифікації, культури свого та інших народів, систему загальнолюдських, національних, особистісних ціннісних орієнтирів і життєвих практик, збагачувати духовний світ;
- формувати творчу уяву, креативне мислення, естетичний смак учнів за допомогою творів літератури та мистецтва, медіатекстів, театралізації, гри;
- виховувати здатність до мовотворчості;
- розвивати здатність спостерігати за мовними та текстовими, зокрема літературними, явищами, фактами;
- формувати здатність створювати різноманітні тексти / медіатексти для різних цілей та аудиторій, використовуючи відповідні засоби й методи; оцінювати власні вміння з медіаграмотності та стратегії створення текстів / медіатекстів...

Підручники до програми:

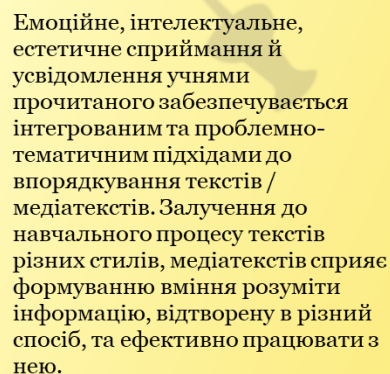
1. [“Українська мова, українська та зарубіжна літератури” підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(у 2-х частинах\)](#) (авт. Старагіна І. П., Панченков А. О., Терещенко В. М., Романенко Ю. О., Волошенюк О. В., Новосьолова В. І., Блажко М. Б., Ткач П. Б.).

Особливості та переваги інтегрованого підручника:

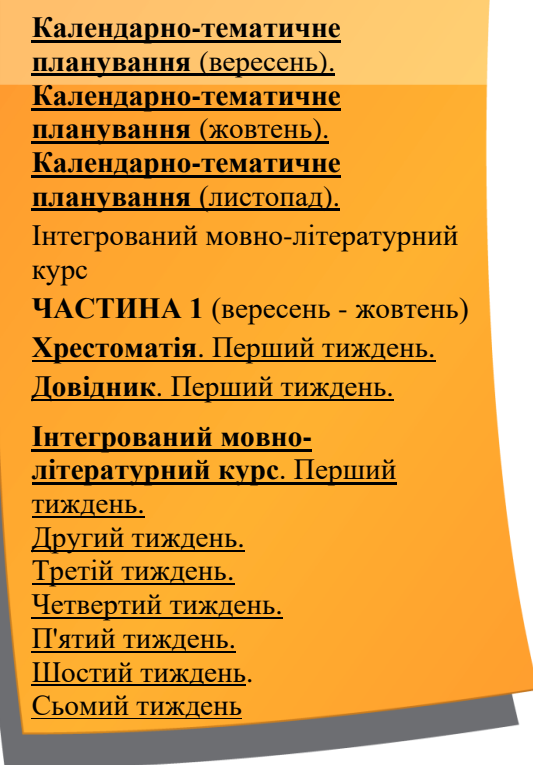
- наявність завдань із дослідження мовних і літературних явищ у рамках одного й того самого тексту;
- інтегрований підхід та міжпредметні зв'язки;
- реалізація різних підходів у навчанні: самостійно, у парах, у групах, колективно, а також з дорослими;

Мета інтегрованого курсу - розвиток компетентних мовців і читачів, комунікативно вправних, мовленнєво спроможних, обізнаних у мові й літературі, поціновувачів слова .

Емоційне, інтелектуальне, естетичне сприймання й усвідомлення учнями прочитаного забезпечується інтегрованим та проблемно-тематичним підходом до впорядкування текстів / медіатекстів. Залучення до навчального процесу текстів різних стилів, медіатекстів сприяє формуванню вміння розуміти інформацію, відтворену в різний спосіб, та ефективно працювати з нею.

Календарно-тематичне планування (вересень).
Календарно-тематичне планування (жовтень).
Календарно-тематичне планування (листопад).

Інтегрований мовно-літературний курс

ЧАСТИНА 1 (вересень - жовтень)

Хрестоматія. Перший тиждень.

Довідник. Перший тиждень.

Інтегрований мовно-літературний курс. Перший тиждень.

Другий тиждень.

Третій тиждень.

Четвертий тиждень.

П'ятий тиждень.

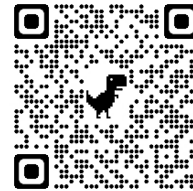
Шостий тиждень.

Сьомий тиждень

Мовно-літературна освітня галузь

- реалізація ціннісного компонента, українознавче наповнення змісту;
- використання додаткових засобів навчання, візуальних, аудіо та цифрових матеріалів.

За матеріалами сайту видавництва «Генеза»
<https://www.geneza.ua/product/1096>

2. [«Українська мова, українська та зарубіжна література» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(у 2-х частинах\) \(авт. Хворостяний І. Г., Большакова І. О.\).](#)

Особливості та переваги підручника:

- Чіткість, лаконічність і зрозумілість матеріалу
- Варіативність вправ і практичних завдань, завдання на вибір
- Значущі для учнів, життєві завдання
- Різноманітність завдань, варіативність форм оцінювання
- Робота з текстами різних типів і жанрів
- Завдання на розвиток навичок критичного та системного мислення

Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т.О., Качак Т.Б. та ін.).

забезпечує можливість формування в процесі вивчення української літератури читацької і ключових компетентностей, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Програму побудовано за тематично-жанровим принципом із дотриманням хронологічної послідовності щодо презентації письменницьких персоналій у межах кожного тематичного розділу:

«Вступ», «Малі жанри фольклору та літератури (прислів'я, приказки, загадки)», «Народні та літературні казки», «Минуле українського народу: легенди, перекази, літописні оповіді», «Україна і я», «Рідна природа», «Світ дитинства», «У пошуках

<https://youtu.be/a-dEYnsDJmQ>

Інтернет-підтримка

[Тестові завдання](#) до тем

[Презентації до уроків](#)

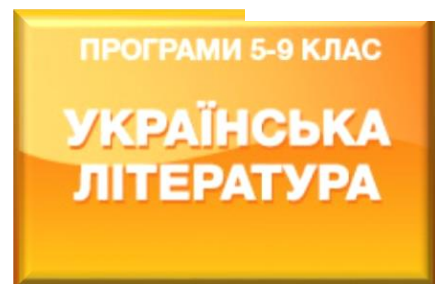
[Відеопоради](#)

[Плакати](#)

про письменників /

письменниць

<http://surl.li/csigq>

<https://youtu.be/bt2rR4FsvWA>

Модельна навчальна програма
УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Цикл: адаптаційний, 5-6 класи

Освітня галузь: мовно-літературна

Кількість годин: рекомендовано 2 год.
на тиждень у 5 і 6 класах

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

пригод і чудес», «Література рідного краю», «Найцікавіше з літературних новинок», «Узагальнення та систематизація вивчення».

Підручники до програми:

1. [«Українська література» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Калинич О. В., Дячок С. О.\)](#).

За редакцією Ю. І. Ковбасенка, професора кафедри світової літератури Київського університету імені Бориса Грінченка, заслуженого працівника освіти України.

Презентація підручника <http://surl.li/cseve>
Переглянути підручник <http://surl.li/csevH>
Календарно-тематичне планування <http://surl.li/csevj>

Дидактико-методичний потенціал програми

Розробки уроків (1 частина)

<http://surl.li/csevp>

Контрольні роботи <http://surl.li/csevs>

Самостійні роботи <http://surl.li/csevv>

Робочий зошит <http://surl.li/csevx>

Література для читання влітку (4 клас)

<http://surl.li/csewa>

Література для читання влітку (5 клас)

<http://surl.li/csewe>

Слухати! підручник

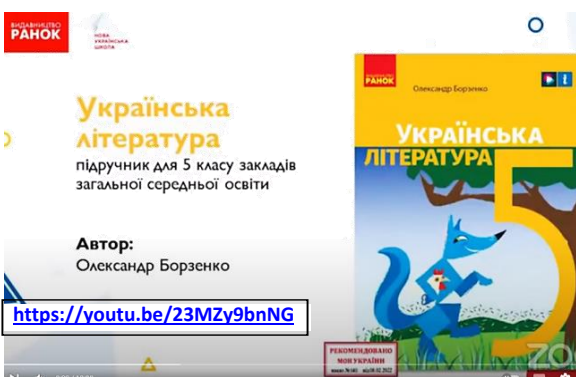
<http://surl.li/csewh>

Відгуки вчителів пілотних

класів <http://surl.li/csewi>

2. [«Українська література» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Борзенко О. І.\)](#).

Підручник уможливує розвиток в учнів-підлітків стійкого інтересу до читання й до художньої літератури та інших видів мистецтва, формування наскрізних умінь, сприяє формуванню світогляду, національної свідомості, духовно-моральних цінностей, естетичних смаків, розвитку читацької та ключових компетентностей школярів.

Мовно-літературна освітня галузь

На сайті видавництва «Ранок» передбачено інтернет-підтримку:

- Озвучені художні твори
- Скрайбінги "Читаємо виразно"
- Навчальні презентації, фільми
- Електронні тести для самоконтролю з автоматичною перевіркою результату <http://surl.li/csjsds>
- Віртуальна бібліотека

3. [“Українська література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Качак Т. Б., Тебешевська О. С.\)](#)

Структурно підручник складається із 4 логічно пов'язаних просторів

- **Простір пізнання**
20 розповідей про письменників та письменниць
Відомості з теорії літератури (55 літературознавчих термінів у словнику)
- **Простір цікавих відомостей і фактів**
Додаткова інформація до навчального матеріалу, яка розширює уявлення здобувачів освіти
- **Простір читання**
30 фольклорних й літературних творів для вивчення
- **Простір завдань**
500 цікавих запитань, інтерактивних завдань, ігрових вправ

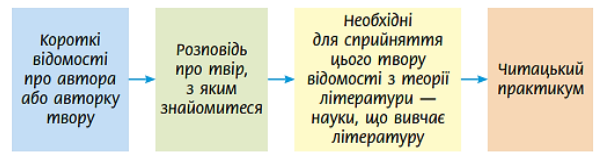
4. [“Українська література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слизук О. А.\)](#)

Вебінар-презентація підручника <https://youtu.be/RaNkBVJ-oEY>

Для пізнання художньої майстерності творів української літератури орієнтиром стануть рубрики підручника:

- Читацький путівник.
- Ти вже знаєш.
- Ти вже вмієш.
- Літературознавчий клуб.

У межах кожної теми навчальний матеріал структуровано так:

Читацький практикум

У «Читацькому практикумі» подано художні твори та завдання, вправи, запитання, які допоможуть набутти практичних навичок різних видів читання, навчитися оцінювати твори, виявляти своє ставлення до прочитаного, висловлювати почуття, що виникають під впливом художньої літератури.

<https://youtu.be/23MZy9bnNG>

10. Використовуючи метод «Ромашка Блума», проаналізуйте прочитану драму-казку в групах. Одна група ставить запитання, інша — відповідає.

КАРТКА ПРОЧИТАНОЇ КНИГИ

Назва твору: _____

Сюжет (стилий переказ твору, 5—6 речень): _____

Герой (дійові особи): _____	Жанр: _____
Тема твору і порушені проблеми: _____	Особисті оцінки і враження: _____

Ім'я: _____ Дата: _____ Клас: _____

<https://youtu.be/oG63W8E0pRw>

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

- Літературознавчий словничок.
- Мовна скарбничка.
- У колі мистецтв.
- Поміркуй.
- Читай і досліджуй!
- Підсумуй!
- Читацьке дозвілля.

Календарно-тематичне планування

<http://yakistosviti.com.ua/uk/Ukrayinska-literatura-2021#pdf-2>

Цифровий додаток

(до підручника Т. Яценко, В. Пахаренка, О. Служук)

<http://inform1.yakistosviti.com.ua/ukrainska-literatura>

Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Архипова В.П., Січка С.І., Шило С.Б.).

У програмі враховано одну з найактуальніших проблем – наступність. З огляду на це вчитель, працюючи за програмою «Українська література. 5-6 класи», спирається на набуті в початковій школі практичні вміння учнів, а саме: відповідно до мети застосовує різні види читання (аналітичне, переглядове, вибіркоче), використовує засоби виразності, застосовує прийоми смислового читання, способи роботи з книгою. Рекомендовані в програмі тексти для опрацювання дають можливість не тільки розширити коло читання, а й продовжувати формувати та удосконалювати читацьку діяльність школярів відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

Курс української літератури структуровано за такими взаємопов'язаними тематично-проблемними розділами:

У колі мистецтв

Справжнє мистецтво відкриває людям красу і дивовижність світу, щастя життя. Окрім художньої літератури, існує ще багато інших видів мистецтва. Серед них — музика, живопис, скульптура, архітектура, театр, кіно та інші. Та головне, що об'єднує справжні твори мистецтва різних видів, — це їхня художня цінність, пізнавальне, виховне, естетичне значення, яке вони мають для людей.

Є. Галчинська. Ліза та її сніг

Т. Яблонська. Вдома за книгою

Дівчинка, що читає книгу. Скульпторка А. Джонсон (м. Севілья, Іспанія)

Цифровий додаток
Українська література

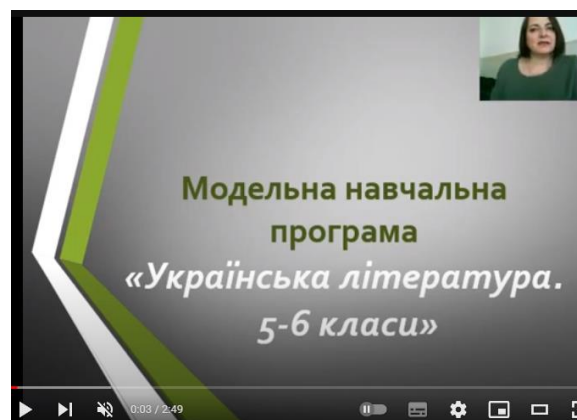
В цифровому додатку розміщені матеріали, що розширюють рамки підручника.

Медіатека
Відеоматеріали допоможуть сфокусувати увагу на проблемі, яка вивчається, зрозуміти суть явища чи події, почути експертну думку або ознайомитись із способами для покращення фізичної форми.

Тека для учня: робочі аркуші
У теці підібрані робочі аркуші, чек-листи, шаблони, опитувальники, інструкційні карти та картки тоді, як необхідно розділювати до початку уроку. Робочі аркуші мають інструкції для самостійного або групового дослідження діаграми для заповнення. Опитувальники до відео допоможуть учням краще зрозуміти інформацію, а також спробувати себе у ролі режисера, сценариста, актора. Виконання зав на сторінках підручника відповідною піктограмою.

Тека для вчителя: методична скарбничка
Методична скарбничка містить рекомендації до проведення уроку, додаткові завдання, гіп інтерактивні вправи, мультимедійні матеріали, які можуть використовуватися вчительською уроку, організація дослідної та проектної діяльності. Запропоновані навчально-методичні матеріали сприятимуть розвитку життєвих навичок у-компетентного, діяльного підходу.

Електронне портфоліо активно наповнюватиметься новими матеріалами. Залиште адресу, повідомимо Вас про оновлення

<https://youtu.be/O7xF2zNMI2Q>

Мовно-літературна освітня галузь

5 клас – «Мистецький спадок нащадкам», «Малює світ поезія», «Від казки до книги буття», які містять основні змістові блоки, що спрямовані на досягнення належного рівня сформованості вміння читати, сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в комунікативних цілях.

Модельна навчальна програма передбачає засвоєння певного кола усвідомлених понять із теорії літератури, вивчення літератури рідного краю, що уможливорює ознайомлення учнів із творчістю письменників-земляків.

Підручники до програми:

1. [“Українська література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Авраменко О. М.\)](#).

Підручник повністю відповідає вимогам Державного стандарту освіти та новій програмі з української літератури.

Підручник містить художні твори, відомості з теорії літератури, біографічні матеріали про письменників, ілюстрації.

Методичний апарат підручника охоплює різнорівневі завдання, зорієнтовані на вікові особливості п’ятикласників. Окремі тексти записано на QR-кодах. Вперше введена рубрика «Розвиваймо компетентності!».

Календарно-тематичний план з української літератури для 5 класу <http://авраменко.укр/engine/download.php?id=317>

Вебінар-презентація підручника <https://youtu.be/4h8Et7bAM-k>

2. [“Українська література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Архипова В. П., Січка С. І., Шило С. Б.\)](#).

Підручник повністю відповідає вимогам Державного стандарту освіти та новій програмі з української літератури.

Особливості програми
Художньо-естетичні та ідейно-ціннісні критерії
Жанрово-тематичне розмаїття
Осучаснення змістового матеріалу
Урахування читацьких інтересів дітей

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- Вітворюємо прочитане
- Аналізуємо зміст та особливості художнього твору
- Творчо мислимо
- Діємо відповідно до змісту твору
- Вивчаємо домашнє завдання

Розвиваймо компетентності!

- У будь-якому колективі є лідер – людина, яка веде за собою. Хто з-поміж трьох Сашків – лідер? За які якості його вважають своїм лідером? Висловіть свої міркування з подруги Ганни.
- Лідерами народжуються чи стають?
- Як виводити в собі лідера?

Теорія літератури

Портрет

Уважні читачі та читачки завжди у своїй увазі мають зовнішній вигляд / складні риси / глибокі. Підготуйте власний малюнок на вигоду!

Радимо прочитати:

О. Державський та М. Павленко. Твори із серії «Життя видатних людей»

КОРОТКИЙ СЛОВНИК ЛІТЕРАТУРНОЗНАВЧИХ ТЕРМІНІВ

Алегорія – це художній прийом, що полягає в наділенні тварин, рослин і предметів рисами характеру й особливостями поведінки людини.

Народні приказки та прислів'я

Про що ви думаетесь?

- Що таке прислів'я та приказки?
- Чим відрізняються ці малі форми усної народної творчості?
- Чому прислів'я та приказки називають «золотими зернами народної мудрості»?

«Народ сказав, як до аже» – саме так характеризують приказки й прислів'я через їхню точність і достовірність. Достовірно вислови прислів'я (більша скла) – і зміст її аналогічний (як іноді в гуморі) передають основну думку, оцінку подій чи вчинків людей. Цей порівняння в якому, порівняйте два тексти.

— Галко, а як у тебе сестра? — Увага! ти, вона вилетіла ладань, але я стала помічати, що вона не дуже швидко. Я їй і гарно кожен дитям спочу, і жбук (палець знову ставлю врозкість). А як я по-ліл поперекла в ній солі, то вона ставала, що в своїй мислі.	— Галко, а як у тебе сестра? — Не шугай! як «ва» — то «ч», а як «дів» — то «гауд»!
--	--

Примовки й прислів'я, як і загадки, належать до най-мощних жанрів усної народної творчості. Це стійкі форми, що в старій та точній формі висловлюють думку про певні життєві явища, людські риси та вчинки. Як ми розраховуємо, де прислів'я, а де приказка? Іноді це важко зрозуміти, проте здебільшого вони мають свої відмінні ознаки. Які ж?

Теорія літератури

Прислів'я та приказки

Прислів'я – доповідь за змістом виклад про риси та вчинки людей із певними характеристиками.

Примовка – це особливий вислів, що впливає на характер людини, але, на відміну від прислів'я, висловлює думку непевно.

Прислів'я здебільшого мають дві граматичні основи, тобто вони є складним, автономним завершеним реченням. А приказки короткі, вони переважно є частинно реченням.

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

Щоб навчання було цікавим та пізнавальним, на учнів чекає багато загадок, фото та відео завдань. На початок кожного уроку передбачається введення слова дня. Воно пов'язане із темою заняття чи твором, який буде запропонований.

Швидше зорієнтуватися у матеріалі підручника учням/ученицям допоможуть інші рубрики: ЛАЙФХАК, ЗБАГАЧУЙ МОВЛЕННЯ, НОВЕ Й ЦІКАВЕ.

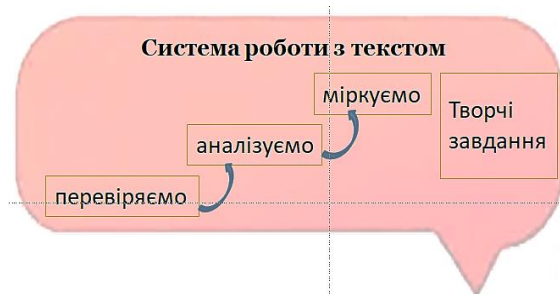
Презентація підручника <https://youtu.be/xgNlqMYm-2Q>

Усі матеріали до підручника розміщено за посиланням: <https://bukrek.net/books/video/>

Приклад календарно-тематичного планування <http://surl.li/cuing>

3. [“Українська література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Заболотний В. В., Заболотний О. В., Слоньовська О. В., Ярмутьська І. В.\)](#)

Підручник відповідає вимогам Державного стандарту освіти та новій програмі з української літератури. Візуальні елементи підручника роблять його цікавим, яскравим, емоційним та сучасним. У ньому багато ілюстрацій до художніх творів. Автори намагаються наблизити твори класиків до сучасного читача пропонуються платформи для спілкування. Автори відмовились від традиції використання великих біографічних статей про авторів, а пропонують школярам невеликі яскраві розповіді про письменників.

ЛАЙФХАК
Як не заплутатися в жанрах?

	МІФ	ЛЕГЕНДА
Герой:	вигадані персонажі, наприклад, боги чи демони	Герой: реальні люди
Події:	вигадані	Події: могли колись трапитися

Якщо йдеться про Дажбога, Сварога, Перуна, Мару чи інших божеств — це точно міф.

Якщо чарівними силами наділені герої, предмети або ж казковими є ситуації, у які вони потрапляють, — то це легенда.

НОВЕ Й ЦІКАВЕ
Неопалима купина — це народна назва рослини. Науковці ж її називають асенець білий. Чи чув / чула ти раніше про нього? Усі частини асенця — і листочки, і квіти, і стебло — виділяють ефірні олії. І вони спокій, спокійно беззлітна погода, устєся багато неї запалений

Панувальникам цікавих книжок
Вам в бібліотеці або завантаж та прочитай із гаджета
матеріали, які невдовзі стануть твоїми улюбленими.

Анатолій Горючий «Дюки шабля в руці» (видавництво «Темпора»)

Зірка Меньшук «Темні історії козацької нічч» (видавництво «А-ВА-БА-ГА-ЛА-ЛІА-МА-ГА»)

Даря Корній «Чарівні істоти українського міфу» (видавництво «Вісвіт»)

Невеликі яскраві розповіді про письменників — це НЕ біографії...

...а знайомства-зустрічі, які зворушують, зацікавлюють, наводять на роздуми...

<https://youtu.be/Xv6FMsbNX4>

НЕВИЧЕРНІ ДЖЕРЕЛА МУДРОСТІ

ПІЧАТОК СЛОВЕСНОГО МІСЦЕЦЬВА

<https://www.calameo.com/books/005537678f472bc1bc>

Електронний додаток:
<https://ukrlit-5k-nus.e-litera.com.ua/>

Мовно-літературна освітня галузь

Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Чумарна М.І., Пастушенко Н.М.).

Програма передбачає умови для формування наскрізних умінь здобувачів освіти відповідно до п.9 Державного стандарту базової середньої освіти. Особлива увага зосереджена на розвитку уміння «читати з розумінням», розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу».

Програма побудована за тематично-жанровим і календарним принципами: від джерел до сучасної української літератури. Автори раціонально поєднали літературну традицію з текстами сучасної молодіжної літератури.

Підручники до програми:

1. “Українська література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Чумарна М. І., Пастушенко Н. М.).

Концепція авторської програми та підручника полягає в тому, що вивчення літератури досягається:

- Розкриттям і збагаченням внутрішнього світу учнів, пізнанням істинних цінностей життя.
- Розширенням світоглядних уявлень про людину і світ, законами взаємодії людини з представниками усіх царств природи на основі усної народної творчості та звичаєвої культури свого народу.

Міжпредметні зв'язки із зарубіжною літературою запропоновано на змістовно-інформаційному рівні. Інтеграція з навчальним предметом «українська мова» забезпечуватиме комунікативний підхід до аналізу художнього твору, який передбачає аналіз діалогів, комунікативних ситуацій, комунікативної взаємодії персонажів, а також мовленнєва діяльність учнів.

У програмі рекомендовано мистецький контекст: ознайомлення учнів з музичними творами, творами образотворчого мистецтва і мистецтва кіно, що співзвучні з творами літератури або виникли на їхній основі.

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

- Розвитком уяви, фантазії, власних творчих навичок завдяки ознайомленню з найкращими творами українських письменників.

Досягненню цих основних концептуальних цілей підручника сприяє його структура, відображена у змісті. Всі теми подаються за календарним принципом, поступово розширюючи та поглиблюючи основну ключову тему: цінності людини у її взаємодії з довколишнім світом.

[2. “Українська література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І.\).](#)

Автори підручника намагались передати філософію, принципи і підходи модельної навчальної програми «Українська література. 5-6 класи.» для закладів загальної середньої освіти (авт. Чумарна М.І., Пастушенко Н.М.). При створенні підручника автори поставили надзавдання – зацікавити п'ятикласників читанням художньої літератури, навчити читати і розуміти.

Універсальний за змістом, в умовах сьогодення він буде зручним засобом для навчання як в очній, так і дистанційній формі. Підручник пропонує максимум навчального матеріалу, а учні під керівництвом вчителя засвоюють у відповідності до їх інтелектуальних можливостей.

Підручник добре структурований. Кожен з восьми розділів починається з маршруту розділу.

Для формування читацької компетентності розроблено систему пошукових запитань і завдань до кожного художнього твору, текстоцентричні завдання для домашніх робіт, правила читання тощо.

Вебінар-презентація підручника <https://youtu.be/xC10QwK7Y10>

У підручнику представлено найрізноманітніші жанри усної народної творчості, що розкривають світоглядні та морально-етичні цінності нашого народу:

- ♦ Міфи про створення світу «Дерево життя» і «Сосні-Роди».
- ♦ Космогонічні казки «Паша Ганга», «Травля і Кричаль», «Називаний батало».
- ♦ Народна легенда «Про створення Землі», літературна легенда Олександра Гавриша «Тасмичка Замокова гора».
- ♦ Народні притчі «Хто розумніший» і «Середина світу».
- ♦ Народна байка «Хто ти є?».
- ♦ Народна бувальщина «Про чоловіка, який мріяв побачити море» та народний переказ «Чарівне дзеркало».
- ♦ Світ загадок і прислів'я.

Вебінар-презентація підручника
<https://youtu.be/FWEbNbpkIC8>

- Поміркуй над прочитаним
- Збагачуй своє мовлення
- Будь уважним/уважною до слова
- Література в колі мистецтв
- Ти — творча особистість
- Твої літературні проекти

Софія Мудрагелівна консультує, як презентувати роботу

1. Назви, чому присвячена твоя презентація (тема презентації).
2. Який епізод із твору ти зобразив/зобразила?
3. Яка головна думка твоєї роботи?
4. Як засобами малюнка тер героя?
5. Удома виголоси пі.
6. Представляючи ро тримайся вільно, і

Порада Софії Мудрагелівни

Кожна із нас може увалити зображені в художньому творі події, зовнішність героїв і навіть те, яким голосом вони промовляють. Також ми маємо найвищу здатність при читанні мислити, щоб у творі відбулися деякі епізоди, епізоди ми часто здогадуємося, і — питаннями чи окличками. Що ти, наприклад, про речення, які починаються і «Куди...?»

Щоб успішно виконати це завдання, у статтях «Тасмичка українських міфів» (с. 8) і «Народні легенди» (с. 34) знайди відповіді на запитання:

- Навіщо люди склали міфи і легенди?
- Як події, на думку народу, зображено — достовірні чи вигадані?
- Скільки подій покладено в основу твору?
- Хто є героїми міфу, а хто — легенди? Що про них відомо?

Почитай уривок із праці А. Кривого

Мовно-літературна освітня галузь

Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т.О., Тригуб І.А.).

- Контент-орієнтована (тематична) інтеграція: тематично-жанровий принцип, хронологічна послідовність викладу навчального матеріалу.
- Методична інтеграція: спільні методи і прийоми навчання української та зарубіжної літератур.
- Діяльнісна інтеграція: спільні види навчальної діяльності у процесі вивчення творів української та зарубіжної літератур.

Завдання інтегрованого курсу:

- розвивати в учнів стійкий інтерес до читання
- удосконалювати навички виразного читання
- ознайомити школярів-підлітків із доступними й цікавими для їхнього віку художніми творами української та зарубіжних літератур
- формувати початкове розуміння специфіки мистецтва
- подати початкові відомості про видатних українських і зарубіжних письменників
- формувати елементарні вміння аналізу художніх творів
- поглиблювати первинне сприймання та усвідомлення художньої сутності образів
- сприяти засвоєнню основних понять із теорії літератури
- розвивати усне і писемне мовлення учнів.

Підручник до програми:

“Література (українська та зарубіжна)” підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти (Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Служук О. А.).

Для пізнання творів української та

<http://surl.li/cumei>

«Пропонований зміст навчального предмета»

текстуальне вивчення художніх творів

позакласне читання (ПЧ)

біографічні відомості про письменників

теоретико-літературні поняття (ТЛ)

мистецький контекст (МК)

міжпредметні зв'язки (МЗ)

Творчі види навчальної діяльності (на прикладі розділу «Різдвяні дива»)

- Прогнозування подій у різдвяних оповіданнях.
- Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм.
- Самостійний добір та презентація різдвяних оповідань у бібліотеках, на рекомендованих учителем інтернет-сайтах.
- Проектна робота «Магія Різдва або Як святкують Різдво герої прочитаних книг».

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

зарубіжної літератур орієнтиром стануть рубрики підручника:

- Читацький путівник
- Ти вже знаєш
- Ти вже вмієш
- Літературознавчий клуб
- Літературознавчий словничок
- Мовна скарбничка.
- У колі мистецтв
- Поміркуй
- Читай і досліджуй!
- Підсумуй!
- Читацьке дозвілля.

Автори вважають, що головним в підручнику є текстоцентричний підхід.

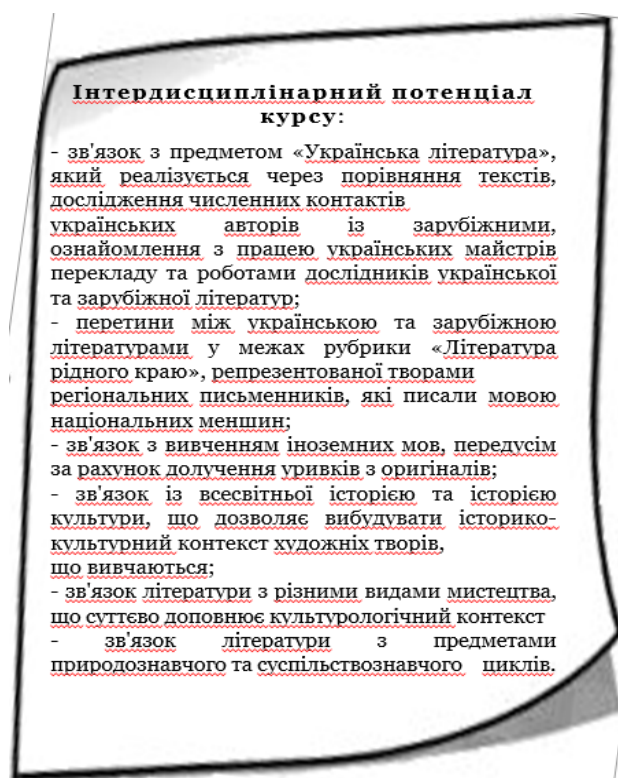
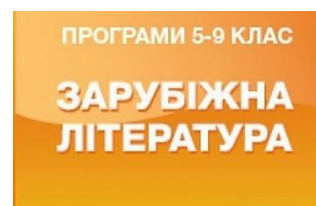
Модельні навчальні програми із зарубіжної літератури.

[Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти \(автор Волощук Є.В.\).](#)

Цикл : адаптаційний

Кількість годин: рекомендовано 1,5 год. на тиждень у 5-6 класі.

Матеріал предмета «Зарубіжна література» згруповано за жанрово-тематичним принципом. Програма спрямована на те, аби поєднати наявний досвід шкільного викладання зарубіжної літератури з концептуальними засадами та стратегіями Нової української школи, а вироблений вітчизняною методикою інструментарій – з сучасними європейськими підходами. Максимально розвантажуючи інваріантний перелік творів, вона водночас пропонує широкі можливості для його доповнення й збагачення тими творами, які вчителі та автори підручників обирають на основі рекомендованих творів або самостійно.

Мовно-літературна освітня галузь

Підручники до програми:

1. [“Зарубіжна література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Волощук Є. В.\).](#)

Видання містить низку теоретичних, практичних та пізнавальних рубрик: «Наші очікування», «Літературна розминка», «Перед читанням», «Літературознавча довідка», «Сторінка ерудита», «Читаймо», «Працюймо над прочитаним», «Практикум», «Ваш словник», «Розвиваймо мовлення», «Пишімо», «Літературний компас», «У світі мистецтва», «Український мотив», «Оцінюймо». Робота із цими рубриками допоможе учням та ученицям опанувати необхідний матеріал предмета «Зарубіжна література», а також сприятиме розвитку ключових та предметних компетентностей. У підручнику за допомогою QR-кодів розміщено тексти додаткових творів для читання та медіапродукти (мультфільми, трейлери, кінофільми). Подані матеріали супроводжуються запитаннями і завданнями. Таке використання розширює інформаційну базу підручника, збагачує його цікавими додатковими матеріалами.

Вебінар-презентація

<https://youtu.be/4AVIBcMVyGU>

2. [“Зарубіжна література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Глотов О. Л., Щавурський Б. Б.\).](#)

Успішне навчання за підручником забезпечить: чітку структурування навчального матеріалу, ретельно дібрані високохудожні твори, різножанрову тематику використання текстів та ілюстрацій, продуману систему завдань та запитань у роботі над змістом тексту, збагачення активного словника та мовленнєвий розвиток учнів, пізнавальну цінність (ілюстрації, картини, фото та інше), різноманітні рубрики (біографії, довідки, цікавинки).

[Інформаційні ресурси, якими можна скористатися, щоб знайти твори зарубіжної літератури.](#)

[Орієнтовне календарно-тематичне планування. Зарубіжна література. 1 семестр](#)

[Орієнтовне календарно-тематичне планування. Зарубіжна література. 2 семестр](#)

Відеоматеріали до підручника "Зарубіжна література 5 клас".

[Аліса в Задзеркаллі.](#)

[Кіт у чоботях. Король.](#)

[Артур. Легенда меча.](#)

[Лис Микита.](#)

<https://www.geneza.ua/product/1088>

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

Автори у своєму підручнику не використовували QR-коди, а створили електронну платформу, на якій розмістили медіапродукти, створені за виучуваними творами (джерело матеріалів - youtube). Ці матеріали, на наш погляд, урізноманітнять уроки, сприятимуть підвищенню навчальної мотивації учнів та учениць.

Відеопрезентація підручника
<https://www.youtube.com/watch?v=gm1Sp7PIsOs>

Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О.М., Ісаєва О.О. та ін.).

Зміст навчального матеріалу становить орієнтовно 1,5 (2) години на тиждень.

Головна ідея програми: Нова українська школа є школою радості, життя та пізнання, тобто програма орієнтована на формування в учнів позитивного і креативного мислення через прилучення до здобутків світової літератури. У модельній навчальній програмі до кожного розділу запропоновано рубрики, що сприятимуть вивченню зарубіжної літератури з урахуванням досягнень сучасного літературознавства, культурного контексту та медіапростору: Теорія літератури (ТЛ), Література і культура (ЛК), Україна і світ (УС), Медіатекст (МТ).

Відеопрезентація програми
<https://youtu.be/xBIRZkWUA4c>

Підручники до програми:

1. “Зарубіжна література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Ковбасенко Ю.І., Ковбасенко Л. В., Дячок С. О.).

Безкоштовний
інтерактивний додаток

<https://bohdan-books.com/6753-9/>

Специфіка модельної програми

- поєднання класичної й сучасної літератури, художніх творів і медіатекстів;
- поєднання проблемно- тематичного і жанрового принципів побудови програми;
- врахування наступності між початковою і базовою середньою освітою;
- Принципи побудови:
 - 1.хронологічний;
 - 2.жанрово-родовий;
 - 3.концентричний;
 - 4.проективний.

Специфіка модельної програми

- Наявність обов'язкового і варіативного компоненту;
- Відбір художніх творів з урахуванням психологічних та інтелектуальних можливостей школярів, а також відповідно до інтересів і проблем, актуальних для учнів певних вікових груп;
- Кількість годин на вивчення окремих розділів і тем визначає вчитель <http://surl.li/cry>

Мовно-літературна освітня галузь

Підручник створено на основі нового Державного стандарту базової середньої освіти (2020) і модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О.М., Ісаєва О.О. та ін.). Автори використовують велику кількість якісних, цілісних, оптимально логічно скорочених художніх текстів. Художні твори подано у найкращих перекладах.

Для зручності сприйняття учнями і викладання вчителями навчальний матеріал подано окремими блоками:

Скарбниця народних казок.

Літературні казки світу.

Слухаємо голоси природи.

Сила творчої уяви.

У вирі захоплюючих пригод.

У підручнику авторського колективу – Ковбасенко Ю.І., Ковбасенко Л.В., Дячок С.О. – використано загальний QR-код на початку підручника, який надає можливість доступу учнів до електронної версії підручника, а вчителям – до розробки уроків, нормативних документів, методичного супроводу та вебінару. Ці матеріали є корисними для вчителів, але виникає питання, яке потребує осмислення, чи потрібно розміщувати ці документи і матеріали саме у підручнику, який є передовсім книгою для учнів, чи для цього доцільніше створити окремий сайт або платформу.

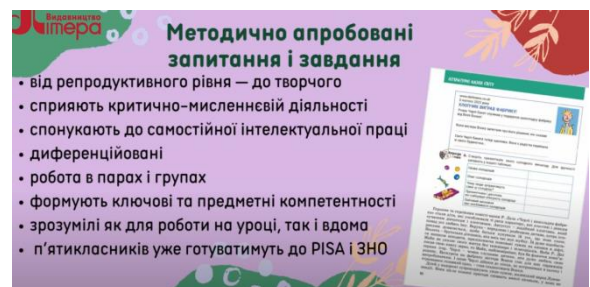
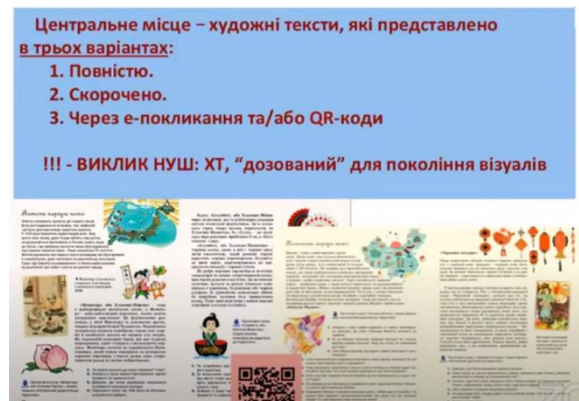
Орієнтовне календарно-тематичне планування <https://www.e-litera.com.ua/upload/grade-5/meth/grade-5-zarlit-oktp.docx>

ОКТП (1 год на тиждень) <https://nx.litera.ltd/s/xGAGfX3SZ9CFFNf/download/g-5-zarlit-ktп.pdf>

Розробки уроків <https://www.e-litera.com.ua/upload/grade-5/meth/grade-5-zarlit-urok-1-3.pdf>

<https://youtu.be/IK3aYeGONx4>

<https://www.e-litera.com.ua/zarlit-5k-nus/>

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

2. [“Зарубіжна література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Ісаєва О. О., Клименко Ж. В.\).](#)

Підручник розроблено за модельною навчальною програмою «Зарубіжна література. 5–9 класи» («ШКОЛА РАДОСТІ»). Він спрямований на розвиток метанавичок. Авторки підручника “Зарубіжна література” Ісаєва. О.М. та Клименко Ж.В. використовують QR-коди з метою доступу учнів і учениць до додаткових матеріалів (культурологічної інформації, світлин, замальовок тощо) та аудіохрестоматії.

Календарно-тематичне планування (авт. Ісаєва О., Клименко Ж.) <https://drive.google.com/file/d/11yIGS45td6oUEXuWF7PYKXqU9zvPJc1r/view>

3. [“Зарубіжна література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Міляновська Н. Р.\).](#)

Матеріал підручника чітко структурований за розділами, використано зручні рубрикатори для основного та додаткового матеріалу. Тексти у підручнику подаються в повному або скороченому обсязі зі збереженням ключових моментів та головних сюжетних ліній. Твори за вибором розміщені в електронному додатку. У підручнику, крім текстів, творів і запитань є статті-нарис про авторів. Скориставшись посиланнями чи QR-кодами, учні отримують доступ до картинних галерей, вистав, мультфільмів, фільмів. Матеріал підручника спрямований на формування емоційного інтелекту учнів та учениць, на формування усіх, передбачених програмою, компетентностей.

Презентація підручника <http://surl.li/csfb>

<https://youtu.be/jNsfLPHwdOI>

- Зручний для вчителів
- Доступний для дітей
- Відповідає програмі та вимогам НУШ
- Отримав позитивні виклики експертів
- Пройшов пілотування та отримав позитивні відгуки вчителів-пілотників

Мовно-літературна освітня галузь

Переглянути підручник

<http://surl.li/csfbt>

Календарне планування

<http://surl.li/csfbw>

Слухати підручник <http://surl.li/csfcfa>

Відгуки вчителів пілотних класів

<http://surl.li/csfcfcd>

4. [“Зарубіжна література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л.В., Рудніцька Н.П., Ковальова Л.Л., Орлова О.В., Юлдашева Л. П., Туряниця В.Г., Лебедь Д. О.\).](#)

Підручник створено на основі нового Державного стандарту базової середньої освіти (2020) і модельної навчальної програми «Школа радості» (2021). Це підручник для покоління альфа. Головне в підручнику – діяльність і взаємодія учнів у цифрову добу. Електронна хрестоматія до підручника охоплює всі варіативні компоненти МНП. До підручника створена електронна платформа, у підручнику представлено система QR-кодів, які надають доступ до матеріалів платформи. На платформі розміщені: електронна хрестоматія (E-text), аудіохрестоматія (Audio-text), відеохрестоматія (Video-text), презентації (Presentations), експрес-уроки (Express-lessons), інтерактивні питання і завдання тощо.

Методична платформа до підручника «Зарубіжна література» (О. М. Ніколенко та ін.) <https://www.5klas.com.ua/>

Онлайн-платформа «Друзі Полліанни» до підручника «Зарубіжна література» (О. М. Ніколенко та ін.): <https://www.academia-nikolenko-5klas.com.ua/>

Аудіохрестоматія – 25 текстів.

Відеопрезентація підручника <https://academia-pc.com.ua/video/nikolenko.mp4>

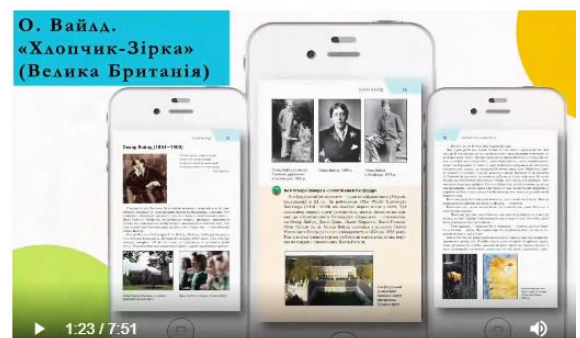

Скористайтесь посиланням <https://cut.ly/2WXQ7Pa> або QR-кодом і подивіться мультфільм «Синдбад. Перша подорож». Знайдіть відмінності між казкою і мультфільмом.

Що спитав у нас Згадайко?

1. Згадайте, що таке сюжет.
2. Який стосунок до сюжету казки про Синдбада мають запропоновані нижче зображення?
3. Визначте правильний порядок малюнків.

Засоби супроводу Підтримки учнів

Словесний супровід (Verbal scaffolding)	Супровід видів діяльності (Procedural scaffolding)	Навчальні засоби для супроводу (Scaffolded learning tools)
висловлення усно/письмово, пояснення, порівняння, уведення в різний контекст, дискусія, обговорення життєвих ситуацій та ін.	робота в групах/команді, творчість, проєкт, дослідження, робота в цифровому середовищі та ін. https://academia-pc.com.ua/video/nikolenko.mp4	Авторський контент – QR-коди в підручнику (онлайн-платформа)

Мовно-літературна овітня галузь

удосконалення навичок аудіювання. Також за допомогою QR-коду у підручнику розміщено його електронну версію.

Календарно-тематичне планування <http://surl.li/cvhze>

2. [“Зарубіжна література” підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти \(авт. Кадоб'янська Н. М., Удовиченко Л. М., Снегірьова.В. В.\).](#)

У підручнику реалізовано такі основні тренди сучасної освіти:

- читацько-центричне навчання
- наскрізні уміння
- діяльнісний підхід
- компетентнісні завдання
- проєктна діяльність
- інтерактивні форми роботи
- формувальне оцінювання
- електронна підтримка
- педагогіка партнерства.

Зміст підручника для 5 класу складають класичні твори, що мають найбагатшу історію інтерпретацій у всіх видах мистецтва та літературні бестселери кінця ХХ-початку ХХІ століття . У підручнику реалізовано навчальну стратегію «автор підручника як читач».

За допомогою QR-кодів можна перейти до уривків виучуваних за програмою творів.

Переглянути підручник <https://cutt.ly/PX4Xp4A>

Календарно-тематичне планування <http://yakistosviti.com.ua/uk/Zarubizhna-literatura-2021#pdf-1>

<https://youtu.be/3ULVRt18eEk>

Корисні поради

- Уважно розглядайте ілюстрації, вони допоможуть вам уявити те, про що ви читаете.
- Запам'ятайте головне. У цьому вам допоможе рубрика «Запам'ятайте інформацію».
- Перевірте себе. Для цього після кожного розділу є рубрика для самоконтролю «Підсумуй свої здобутки».
- Нові терміни й поняття виділено в тексті жирним шрифтом. Їхні тлумачення подано на берегах сторінок підручника та в Словнику літературознавчих термінів.

Засвоїти матеріал вам допоможуть запропоновані рубрики:

- ! ГОТУЄМОСЯ ДО ДІАЛОГУ
- 🌐 ІНТЕРНЕТ-СКАРБНИЧКА
- 🗣️ ЗАВДАННЯ ДЛЯ СПІВПРАЦІ
- 📖 ДІАЛОГ ІЗ ТЕКСТОМ
- 🔍 ЦІКАВО ДІЗНАТИСЯ БІЛЬШЕ
- 🎭 ПРОБУЄМОСЯ НА РОЛЬ
- ❓ ОЦІНКИ ТА ОБГОВОРЕННЯ
- 📌 ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ ІНФОРМАЦІЮ
- 🏆 ПІДСУМУЙ СВОЇ ЗДОБУТКИ

Необхідні матеріали для виконання завдань, Словник літературознавчих термінів та корисні поради для вас розміщені в цифровому додатку до підручника за посиланням:

<http://inform1.yakistosviti.com.ua/zarubizhna-literatura/5-klas>

Модуль 2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу Нової української школи

Використані джерела

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. (2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Наказ МОН від 11.04.2022 № 324 "Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795" URL: <http://surl.li/cvlgf>
5. Наказ МОН від 09.02.2022 № 143 "Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795" URL: <http://surl.li/ccelx>
6. Наказ МОН від 12.07.2021 № 795 "Про надання грифа "Рекомендовано Міністерством освіти і науки України" модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти" URL: <http://surl.li/atcqy>
7. Наказ МОН від 19.02.2021 № 235 "Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти" URL: <https://imzo.gov.ua/2021/02/22/nakaz-mon-vid-19-02-2021-235-pro-zatverdzhennia-typovoi-osvitn-oi-prohramy-dlia-5-9-klasiv-zakladiv-zahalnoi-seredn-oi-osvity/>
8. Про забезпечення функціонування української мови як державної (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
9. Методична платформа до підручника «Зарубіжна література. 5 клас» авторського колективу під керівництвом Ольги Ніколенко (К., ВЦ «Академія», 2022) URL: <https://www.5klas.com.ua/>
10. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 року). Мовно-літературна галузь. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
11. «Навчально-методична скарбниця. НУШ 5-6 класи» - ресурс ІМЗО. URL: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1mC99CmIn4MEbhW_G4v62ptgK8i0MpJAv/edit#gid=1559956736.
12. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
13. Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів. Рівне, 2022. URL: https://roippo.org.ua/upload/iblock/afe/pu_t_vnik-dlya-vchitelya-5_6_klas_v.pdf
14. Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5–6 класів, які здобуватимуть освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 № 289. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0290729-22#Text>.
15. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 URL: <https://ru.osvita.ua/school/program/program-5-9/60634/>